

fällt, aber auch die Verwertungsmöglichkeiten nicht ausser Acht gelassen werden dürfen.

Die Art der Aufforstung ist kein Selbstzweck, sondern blos der Weg der Zukunft; es ist also verfehlt rein theoretisch über die „entsprechendste“ Methode das Wort zu führen. Verfasser behandelt eingehend die Vor- und Nachteile der natürlichen und künstlichen Verjüngung in den burgenländischen Forsten und kommt zur Schlussfolgerung, dass auch dort beide Methoden, gegebenenfalls sogar kombinierte Verfahren zum Ziele führen.

*

La forêt future, par A. Martinkovics.

En cas de régénération, on se demande d'abord de quelles essences la forêt future devra se composer, et dans quelle proportion il faut les mélanger.

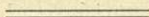
La régénération n'est pas un but, mais un moyen; on fera toujours choix du mode de régénération qui s'adapte le mieux aux circonstances.

*

The forests of the future. By A. Martinkovics.

The first question in reforestation is what species are to be planted and in what proportion, to insure the most sustained and best economic results.

The manner of reforesting is not an end in itself but only a means, and must always be adapted to circumstances.

Erdészgyűlések Ausztriában és Németországban.

Ne tessék szerénytelenségnek venni, ha arra kérem lapunk olvasóit, hogy — kivételesen — méltassák némi figyelemre ezt a beszámolót. Vagy legalább is egyik-másik részletét.

Mert amikor a nyár folyamán két ízben is abba a szerencsés helyzetbe kerültem, hogy kicsit túlmehettem a szűkreszabott országhatárokon, a hivatalos megbízás nemcsak régebbi külföldi kapcsolatok újból való felvételére szólt, hanem *bizonyos tájékozódást is köteleességgemmé tett*. Olyan irányban, amely az itthoni körülményekkel való összehasonlításra alkalmas.

Tőlem telhetőleg igyekeztem meglátni mindent, amiből okulhatunk.

Gazdasági problémákat, a megoldásukra való törekvés variációit, ezeknek az egyesületi életre való kihatását és viszont az egyesületek szerepét az irányításban, a vezetőség és tagok egymáshoz való viszonyát, anyagi alapokat, célkitűzéseket, — mindent, amihez közel juthattam.

És igyekeztem *megismerni az embereket* is, akik valamilyen elméleti vagy gyakorlati irány képviselői, mert régi igazság, hogy minden emberi megmozdulásnak egy-egy markáns egyéniség a leghívebb tükörképe. (Még az egyént megtagadó kollektivismusban is!)

Amikor tehát most számot kívánok adni a látottakról és hallottakról, nem időrendben való felsorolással teszem. Mert ez kevésbé alkalmas azoknak a részleteknek a kiemelésére, amelyek figyelmemet elsősorban megragadták. És amelyekre szeretnék mégis hangsúlyozottan rámutatni.

Ezért próbálkozom a szokatlanabb, kötetlen formával: néhány kiragadott képpel a két ország erdészgyűléseiről.

*

Elsősorban arról kell szólnom, amit egyformán megtaláltam Ausztriában is és Németországban is.

És aminek nálunk való *teljes hiányát* sohasem éreztem olyan fájdalmasnak, mint a klagenfurti és stettini közgyűléseken, amelyek a hozzánk erdészetileg mégis legközelebb álló két ország reprezentatív szakbeli megnyilvánulásai voltak.

Mindkét alkalommal lenyűgöző erővel tárult elém az egyesületi élet legfontosabb feladatának: *a továbbképzésnek* komoly méltánylása.

Mert lássuk be végre, hogy nemcsak az egyetemi tanárnak, az orvosnak kell állandóan bővítenie az ismereteit, ha lépést akar tartani a tudomány fejlődésével és a — konkurenciával. Hanem a gyakorlati szolgálatban működő mérnöknek, gazdának is, ha a kezére bízott üzem rentabilitását fokozni, vagy legalább állandó színvonalon tartani kívánja!

Ma pedig *ez* a kívánalom egyre erősebb mértékben jelentkezik mindenhol, éppen a súlyos gazdasági viszonyok

hatására és a magyar erdőktől joggal követelhet okszerű mennyiségi és minőségi többtermelést az ország külkereskedelmi mérlege.

Megvannak-e ehhez nálunk a szükséges személyi előfeltételek?

Azt kell mondanunk, hogy csak nagyon kis mértékben!

A tisztán műszaki egyesületek még csak tartanak tagjaik számára előadásokat, amelyek a mérnöki tudomány legújabb eredményeit közlik, de ki hallott valamit az erdőmérnökök speciális továbbképzéséről?

Ne vitatkozzunk róla, hogy bajos ilyen dolgot megszervezni.

Mert ha kívánatos, hogy a múlté legyen végre a tövön való eladás, a „böhönc-nevelés“, az ötletszerű hossztolás, a piaci igények felőli tájékozatlanság és egyéb „konzervatívizmus“ — pedig úgy-e milyen nagyon égetően sürgős lenne igazán gyökeres változás ezekben a kérdésekben, sőt egyebekben is — akkor ismerjük el: elsősorban a kezelő erdőtisztnek áll érdekében, hogy korszerű legyen minden ténykedése.

Tehát időt és módot *kell* találnia arra, hogy magáévá tehesse azokat az ismereteket is, amelyekkel évről-évre gyarapszik az erdészeti tudomány; nem mondhatja, hogy a főiskolán, vagy saját szűkebb munkakörében mindent megtanult, amire a pályáján szüksége van.

Ne méltóztassanak félreérteni, nem lehet a céлом, hogy ennek a kis írásnak a keretében komoly programot kívánjak adni gyakorlati kartársaink továbbképzéséről. Ma csak *a szükségességére* akartam rámutatni és arra a *lehetőségre*, ami addig is kínálkozik, amíg rendszeres megoldásra juthatunk.

Az egyik és legközelebb fekvő segítség *a szaklapok*.

Hagyjuk figyelmen kívül Németországot, amelynek erdészeti irodalma első helyen áll a világon, nézzük csak a kis Ausztriát.

A „Reichsforstvereine“ mindössze negyedévenként tud kiadni egy füzetet; az osztrák erdészeti tudományos folyóirata a szövetségi erdészeti kísérleti állomás kiadásában je-

lenik meg havonta ugyan, de kb. negyedrészt terjedelemben, mint a mi „Erdészeti Kísérletek“-ünk. Ezenkívül van még egy heti ujságjuk is, (a 4—6 oldalra terjedő „Wiener Allgemeine Forst- und Jagdzeitung“) a legszélesebb nyilvánosság számára, végeredményben összesen tehát nem több, mint nálunk.

De aki a szomszédban lapot járhat, azt el is olvassa, lehetőleg elejétől végig.

Ezt annyira magától értetődőnek tartják, mint amennyire természetes, hogy nálunk jóformán csak a szerző olvassa el amit írt.

Meg a szerkesztőség. Utóbbi nemcsak hivatalból. Hanem sokszor őszinte örömmel, mert nem egy esetben volt módjában megállapítania, *milyen okos, életrevaló gondolatok kerültek papírra* és — maradnak kiáltó szó a pusztaságban!

Miért?

Tudom, milyen munkával túlterhelt hivatala van igen sok kartársunknak és hogy nincs kedve este, ha fáradtan hazajön, tudományos, vagy tőle távolabb eső problémákkal foglalkozni.

De a „*suum cuique*“ szemmeltartásával bizonyára találna abban az ujságban a saját munkaköre számára hasznosat, esetleg könnyítést jelentő dolgokat is, ha — egyáltalában elolvasná!

És amíg ez a közöny meg nem törik, addig szó sem lehet semmiféle továbbképzésről.

A magyar erdőmérnöki karnak meg kell győződnie előbb arról, hogy *a szaklap elsősorban az ő érdekeit akarja szolgálni* és hogy ebben a gyakorlati kartársak közreműködése nélkülözhetetlen.

Mert a naponta felmerülő kérdéseket nekik kell nyilvánosságra hozni, tudományos megállapítások gyakorlati alkalmazhatóságáról nekik kell beszámolni és egymás eredményeinek az összehasonlítása is főleg az ő számukra fontos, — szóval olvasni, olvasni és megint csak olvasni kellene. Állandóan, sokat, a kritikai érzék fokozatos fejlesztésével.

Ugy, amint ez Németországban történik, ahol az ex

catedra megindult vitát, — hacsak nem teljesen theoretikus jellegű, — ma már *csaknem kizárólag a gyakorlati szakemberek hozzászólása dönti el.*

Milyen pontosan nyilvántartanak ott minden eredményt és milyen lelkiismeretesen ellenőrzik! És minden alapvető megállapítása a tudományos kutatásnak, eljut a legeldugottabb erdőgondnokságba is.

Nálunk pedig még a záródásbontó gyérités (*Hochdurchforstung*) is sok helyen *terra incognita*. Az ominózus „pH”-ról ne is beszéljünk...

*

Rég ismert tény, hogy az élőszo néha meggyőzőbben hat az írásnál.

Ezt jól tudják tőlünk nyugatra is; ezért rendezik az erdészeti egyesületek évi közgyűléseiket úgy, hogy a 2—3 napot igénybevevő kirándulások, tanulmányutak előtt majd ugyanannyi időt szakítanak az előadások számára is.

Jól tessék megérteni: nem egyetlen felolvasásról van szó, hanem előadás-sorozatokról, amelyek tárgykörök szerint elkülönítve, párhuzamosan tartatnak, vagy teljes ülésen kerülnek megvitatásra. Klagenfurtban 8, Stettinben pedig 23 előadó szerepelt a napirenden.

Mindkét külföldi utamnak ezek az előadások kiemelkedő élményei voltak.

Nemcsak azért, mert valóban a legégetőbb problémákat hozták szónyegre a legtárgyilagosabb megvilágításban, hanem azért is, mert bátor és nívós hozzászólásokat is hallottam, amelyek ottani kartársaink önálló gondolkozásáról tanuskodnak.

És arról, mennyire intenzíven, milyen lelkes készséggel vesznek részt az erdőgazdaság életének minden megnyilvánulásában és milyen hálások azért a tanulási alkalomért, amit egyesületük az ilyen előadások rendezésével számukra nyújt.

Ezt mind el kellett mondanom, mert vallom, hogy hasonló kötelességeink vannak — sőt fokozott mértékben — itthon is!

És mert szolgálni szeretném a magyar erdőmérnöki továbbképzés ügyét és nem akarom elhinni, hogy gyakorlati kartársaink nem hallják meg az idők szavát.

Hiszen régebben is mindig volt egy-két előadója a közgyűléseknek, egyik-másik nagy horderejű kérdés, (*Roth Gyuláé, Károlyi Árpádé, Biró Zoltáné*), itt lépett először a szakközönség elé.

Javíthatatlan optimizmussal bízom benne, hogy lehet nálunk is tenni valamit, ha a megindulás döcög is majd egy kicsit.

És nagyon hálás leszek minden jótanácsért, segítségért.

*

Az „**Österreichischer Reichsforstverein**“ 85 éves multra tekint vissza.

A régi monarchia idején életerős, hatalmas testület volt, bőséges anyagi eszközökkel.

Ma nagyon szerény keretek között, de elismerésreméltó szívóssággal és eredménnyel folytatja munkáját.

A hat tartományi egyesület és a Hochschule für Bodenkultur végzett hallgatóinak szövetsége ma alosztályai a Reichsforstverein-nek és így közel 2300 tagot számlál, akik túlnyomó többségben az erdőtisztek soraiból kerülnek ki. A birtokosoknak Ausztriában külön érdekképviseletük van.

Ez a körülmény az egyesület szervezetében és számos egyéb vonatkozásban is kifejezésre jut. Elnöke már évek hosszú sora óta *Locker Antal* ny. min. tanácsos, I. alelnöke *Thurn-Valsassina Ferenc* gróf.

Az osztrák kartársak irigyelnek bennünket, hogy a birtokos és erdőtiszt gyakran ellentétes érdekei nálunk az egyesület keretén belül kiegyenlítést nyerhetnek.

Én viszont akkor sóhajtoztam, mikor láttam, milyen komolyan veszik ők az egyesületüket!

Nemcsak a tagdíjfizetést, hanem a közös érdekeket szolgáló munkát is.

Az erdőgazdaság időszerű kérdéseivel (erdészeti könyvelés, szállítási feltételek, erdőrendezési utasítás, fatermési táblák, szálaló erdő stb.) az egyesületen belül alakított bizott-

ságok foglalkoznak, amelyek jelentésüket a közgyűlés elé terjesztik. A közgyűlés évről-évre megállapítja a feldolgozandó anyagot és — a bizottsági tagság alól senki sem vonja ki magát!

Régi szokás szerint az egyesület minden évben más tartományban tartja a közgyűlését, mint az ottani fiókegyesület vendége.

Ez évben Karintia volt a házigazda. (Júl. 12—17.)

Tudtam tehát előre, hogy az ottani hegységi lucosok talán érdekesek lehetnek nekem, mint egy kellemes kirándulás résztvevőjének, de nem szolgáltathatnak bővebb témát ebben a beszámolóban. Mert ezidő szerint itthon — sajnos — nincs mivel szembeállítani őket.

De az erdőgazdaságnak odaát is számos olyan problémája van, amely közös a mienkkel.

Ennek tudható be, hogy már a háború előtt is élénk összeköttetés állott fenn az Országos Erdészeti Egyesület és a Reichsforstverein között. Osztrák kollégáink egy ízben testületileg is eljöttek hozzánk a Deliblátot és az alföldi homokfásítást meggesodálni és egyesületünk egyik stájerországi közgyűlésükön adta vissza a látogatást.

Ma pedig, amikor egyre jobban érezzük a két ország kölcsönös egymásrautaltságát, kétszeresen indokoltnak látszott a baráti kapcsolat felújítása. A kezdeményező lépést mi tettük és őszinte öröömre szolgált, hogy szomszédaink meleg barátsággal fogadták ezt a közeledést.

A 6 napos program lebonyolítása mintaszerű volt; ami elsősorban *J. Mosser* erdőigazgató érdeme, aki fáradhatatlanul és páratlan szívéllyességgel intézkedett mindenben.

*

Ausztria fagazdaságának jelenlegi helyzete.

Ilyen címen tartotta *F. Hasslacher* keresk. tanácsos, az osztrák Fagazdasági Tanács elnöke, rendkívül érdekes előadását, amely a klagenfurti napok szenzációja volt.

A szó szoros értelmében. Még azok számára is, akik közelebről ismerték az előadót és tárgyát, hát még a kívülállóknak!

El kell előbb mondanom, hogy az osztrák „Holzwirtschaftsrat“, a mi Országos Fagazdasági Tanácsunknak mintájára létesült, de nem pusztán tanácsadó szerve a kormánynak, hanem egyben értékesítő központja is az erdőbirtokosoknak és fatermelőknek. Tehát az erkölcsi súlyon felül jelentős anyagi erőt is képvisel és rövid időn belül a 37%-os erdőszültségű Ausztria egyik legfontosabb gazdasági tényezőjévé vált.

Nem utolsó sorban elnökének bámulatraméltó képességei révén.

A Klagenfurtban tartott előadása, — amelyet a „Wiener Allgemeine Jagd- und Forstzeitung“ 32—33. számaiban is megjelent szövege alapján lapunk IX—X. füzetében már részletesen ismertettem — közel másfél órát vett igénybe, de a többszázfőnyi szakközönség lélekzetvisszafojtva leste minden szavát.

Mert hiszen a téma önmagában is az osztrák erdőgazdaság „lenni vagy nem lenni“ kérdése.

Ellentétes irányban mint nálunk, ahol a hazai termelés nem tudja a szükségletet fedezni, de éppen ezért talán még nehezebb a megoldása.

Ausztria évi faterméséből a belföldi fogyasztás csak 60%-ot tud felhasználni és 40% a felesleg, vagyis export híjján értékesíttetlenül maradna ma is, dacára annak, hogy éppen a „Holzwirtschaftsrat“ buzgó propagandája következtében nemcsak rengeteg háztartás rendezkedett be fával való tüzelésre és sok motort hajt ma benzin helyett fagáz, hanem az építőipar is fokozott mértékben veszi igénybe a fát.

Már az egyetlen fenti adatból is mindent megérthetünk.

Az előadó azonban másfél órán keresztül vonultatta fel a számok légióját: a termelés mennyiség és választék szerinti megoszlását, a külkereskedelmi forgalom rakomány- és értéktételeit, a vám, a tarifa, deviza, és clearing adatait, anélkül, hogy bármiféle feljegyzés lett volna a kezében.

És tette mindezt ragyogó dialektikával, színes, eleven, meggyőző érveléssel. Egész előadása az alkalmazott retorikának ritka szép iskolapéldája volt.

Az ember nem is tudta, mit csodáljon inkább: a nagyszerű memóriát, vagy az áttekintés páratlanul széles horizontját.

Bár az sem mindennapi jelenség, hogy egy kisvárosi vasuti tisztviselő ilyen előkelő közgazdasági pozícióba küzdje fel magát. Pusztán a szaktudásával!

A Holzwirtschaftsrat elnöke ma többezer hektár erdőbirtok tulajdonosa, a földművelésügyi miniszteri szék legesélyesebb jelöltje.

És mindezek felül: „the right man on the right place“.*

*

Az erdőgazdaság és a természetvédelem“ viszonyáról M. Mayr ny. udv. tanácsos, Karintia legbuzgóbb turistája, tartott költői szárnyalású, vetítettképes előadást, amelynek minden szava a nemesveretű lokálpatriotizmus megnyilvánulása volt.

Pedig a természeti kincsekben bővelkedő alpesi hegyvidéket talán nem is kell annyira az emberi kéztől féltetni.

Éppen ezért volt szinte elszomorító látni azt a céltudatos, lelkes munkát, amellyel szomszédaink a Természet zavartalan harmóniájának a megőrzésére törekszenek. Nemcsak az erdők, sziklák fenséges panorámájában, hanem még a mezőn folydogáló, bokrokkal szegélyezett patak szelid képében is!

A táj esztétikáját odaát még egy jelentéktelen árok-metszésnél is figyelembe veszik. Nálunk pedig elhordták útburkolatnak a pompás Ság-hegyet és nem kímélték meg a gyönyörű Badacsonyt sem.

Új erdőtörvényünk remélhetőleg számottevő javulást hoz ezen a téren is.

*

Az erdőtípusokról és térképezésükről dr. Aichinger beszélt.

Nemcsak a dobogón, sok grafikon és táblázat segítségével, világosan, a speciális botanikai előképzettség nélküli

* „Megfelelő ember a megfelelő helyen.“

hallgatók számára is érthetően, hanem a terepen, a kies fekvésű Faaker-See érdekes környezetében is. Még pedig kiváló pedagógiai készséggel.

Itt t. i. lépésről-lépésre be tudta mutatni a növényszövetkezetek természetes egymásutánját: az első megtelepüléstől az adott klimatikus viszonyok mellett beálló végső képig, az úgynevezett „climax“-ig. (Ami ráadásul azért volt különösen érdekes, mert ez a terület *ártéri* jellegű és a növényzet természetes kialakulása a füzek és hamvas égeren keresztül, mint végső taghoz, mégis a lucfenyőhöz vezet. Mert a tengerszintfeletti magasság 800 m és az évi csapadékmennyiség az 1000 mm-t is meghaladja!)

Elnéztem csupa-lelkessedés vezetőnket, aki jólfizetett magánuradalmi állását hagyta ott s éveken keresztül írói tiszteletdíjból és alkalmi tanfolyamok rendezéséből élt, csak azért, hogy teljesen a hivatásának szentelhesse magát.

Mégis meg tudott maradni szerény, tárgyilagos erdésznek, akkor is, amikor nevét szűkebb hazája határán túl is nagyrabecsülték már. Tudománya révén ma sem követel monopóliumot magának, hanem éppen ellenkezőleg, minél szélesebb körben igyekszik azt tovább adni, hogy ezzel is szolgálhassa hazája erdőgazdaságát.

A klagenfurti gyűlésen azt indítványozta, tegyen a Reichsforstverein lépéseket a kormányzatnál a fiatal erdőmérnökök növényszociológiai kiképzése tárgyában, mert *a természetes állapotban* levő hegyvidéki erdőségek gazdasági irányelveinek megállapításánál a növényszövetkezetek részletes felvétele és térképezése hasznos útbaigazítással fog szolgálni és *ez a munka sok állástalan fiatal erdésznek adna hosszabb időre kenyeret.*

Természetes, hogy az egyesület ezt az életrevaló gondolatot örömmel tette magáévá.

Egyben azonban őszinte sajnálkozással vett búcsút dr. *Aichingertől*, akit a freiburgi egyetem hívott meg az erdészeti kar megüresedett növénytani tanszékére.

Az ifjúság elhelyezkedése.

Ausztriában is kemény dió. Sőt még nagyobb nehézségeket jelent, mint nálunk.

Mert ott csak a folyó évben szüntették meg a brucki középfokú tanintézetet, melynek végzettjei az előírt állami vizsga letétele alapján erdőtiszti minősítést nyerhettek. S miután ez az iskola lényegesen olcsóbb volt és évente nagyszámú végzett hallgatót bocsátott útnak, — akik a gyakorlati részletmunkában igen jó kiképzésben is részesültek — nem lehet csodálkozni, hogy a magánszolgálatban majdnem minden helyet ilyen „erdőgazdák“-kal töltötték be.

De egyelőre óriási túlkínálat van az egész országban erdőmérnökökből, akik csak a gazdaság rentabilitásának emelkedése esetén számíthatnának elhelyezkedésre.

Mikor az egyik igen nehéz terepű gondnokságban — ahol 12.000 ha van egy ember kezén — megkérdeztem, hogyan lehet ilyen körülmények között belterjes gazdálkodást kívánni, az volt a válasz: minél rosszabbak a terepviszonyok, annál kisebb a jövedelmezőség és annál kevesebb a személyzet.

A tavalyi év jelentette talán Ausztriában is a mélypontot. A Németbirodalommal való feszült politikai helyzet következtében az oda irányuló export 110.000 vasúti kocsrakományról lecsökkent 3000 waggonra; gyéritési anyag számára egyáltalában nem volt piac található, tehát az erdőápolási munka is majdnem mindenütt szünetelt és a személyzet létszámát, ahol csak lehetett, csökkentették.

Kicsit megvigasztalódtam. Lám ebben a tekintetben nem is állnak olyan rosszul itthon . . .

Nagyobb jövedelmezőséget!

Ez a jelszó most a szomszédban.

Am a belföldi fogyasztás emelkedése és a kiviteli viszonyok kedvezőbbé válása még távolról sem elegendő, hogy a normális békebeli gazdasági egyensúly helyreálljon.

Az összeomlás utáni idők erősen vörös színezetű kormányai t. i. a birtokos osztályra horribilis adókat vetettek

ki és a munkásságról kiterjedt szociális intézményekkel gondoskodtak. Ezek az intézkedések azóta is érvényben vannak.

Az adók miatt, amíg az infláció tombolt, nem történt nagyobb baj, ma azonban elviselhetetlen teherként nehezednek a birtokosra. Hasonlóképen a munkanélküli segély, munkásbiztosítás és egyéb címen fizetendő szociális szolgáltatások.

Ezeket a teherkéteket mindezideig nem sikerült a birtokos-osztálynak csökkentenie, bár a panasz egyre hangsúlyosabb — és így természetes, hogy a mérleg aktivitását a *termelési költségek csökkentésével* próbálja megoldani.

A Holzwirtschaftsrat — a németországi erdészeti munkatudományi intézet (Eberswalde) kutatási eredményeinek figyelembevételével — a legmegfelelőbb szerszámok bevezetésére, illetőleg azok szabványosítására törekszik és anyagiilag is segívezi az ilyen irányú kísérleteket folytató erdőgazdaságokat.

Sőt az egyik állami erdőgondnokságból is 5 erdei munkás és 2 előmunkás a Holzwirtschaftsrat költségén ment ki Svájcba többhetes tanulmányútra a racionális szerszámhasználat és -karbantartás elsajátítása céljából.

Ezzel szemben az osztrák erdei munkás keresete napi 5 Schillingnél kevesebb nem lehet. A termelési költségek csökkentése tehát nem olyan egyszerű dolog!

Egy kivétel.

Mint mindenütt, itt is akad.

A „Bleiberger Bergwerks-Union A. G.“ egyik legkiterjedtebb ólomhányája Európának, amely üzemében rengeteg faanyagot használ fel. Természetes tehát, hogy a saját erdőbirtokán szigorúan ügyel a tartamosságra, sőt takarékoskodik is. Előre nem látható esetekre.

Az erdőtisztnek ilyenformán nincsenek értékesítési gondjai, amire már állandó jókedvéből is következtetni lehet.

Fritz Orel erdőmester urat egyébként is igen megsze-

rettük. Fáradhatatlanul magyarázott, szép felújításokat mutatott, sőt egyéb érdekességeket is.

Többek között egy feltűnően ágas, idős lucállományt.

Mi lehet az oka — adta fel a találós kérdést — hogy itt nem következett be a normális ágtsztulás?

A levegő páratartalmában nem lehet hiány!

Az üzemterv lapjai, illetve a gondosan vezetett „állománytörténet“ („*Bestandesgeschichte*“) megadták a választ.

Egy természetes úton keletkezett, de igen hézagos felújulás volt a mai — most már jól záródott — állomány alapja, ahol a csemeték körülbelül a rudaskorig földig ágasan fejlődhettek. Az oldalágak tehát úgy megerősödtek, hogy azokat már a záródás beállta sem tudta letisztítani.

Igen tanulságos volt! Még nyelvészeti szempontból is.

Mert amint szíves házigazdánk elkeseregte, minden új olasz fakereskedő, aki átjön Karintiába, ennek az állománynak a faanyagával kapcsolatban tanulja meg az első német szót. Azt, hogy: „*Sufileste!*“ Ami t. i. annyit jelent, hogy: „*Zu viel Äste!*“

Az esernyő dícsérete.

Balek koromban általános feltűnést keltett K. Á. kollégánk, mint az egyetlen erdész Selmeceen, aki esernyőt és kálucsnit mert hordani.

Klagenfurtban már az első kiránduláson feltűnt nekem néhány osztrák kolléga, akiknek a kezében derék, acélhegyű hegymászó kampós-botra szerelt esernyőt obeszerváltam.

Ekamp Rudi öreg kenyeressel — akit 15 év távlatán keresztül nagy örvendezéssel üdvözöltem a burgerlandi csoportban, mint egyetlen másik magyar résztvevőjét a gyűlésnek — úgy csendesesen igen jókat derültünk ezen az esernyős felszerelésen.

Hanem aztán alaposan revideáltam az álláspontomat, amikor a „Villacher Alpe“ megmászása közben vagy egy tucatszor kaptunk 5–10 perces futózáport a nyakunkba.

Utunk egy nyári vágásterület mellett vitt el, hol a rönkanyag átvétele folyt. A két erdész — esernyőjének a védelme alatt — zavartalanul róttá feljegyzési könyvébe

a számokat estig; az eső miatt egy percre sem hagyták félbe a munkát.

El kellett ismernem, hogy ez a megoldás praktikusabb a lódenkabátnál. És gondolatban megkövettem fentemlített esernyős kollegánkat.

Circulus vitiosus.

Láttuk Ausztria egyik legnagyobb mechanizált fűrészüzemét is, a *Wittgenstein-Maresch* uradalomét Weizelsdorfban.

A röntktértől először a bütülő fűrész alá kerül a rönk, onnan a fürdőbe, csak azután a keretbe; egész úton végteleen lánctovábbítással.

Az üzem évi teljesítménye 24.000 m³, amit egy éjjeli műszak beállításával könnyen lehetne 50.000m³-re emelni.

A kész fűrészárut — mielőtt a raktárhelyre kerülne — egy *Heimpel & Besler*-rendszerű szárító kamarában 48 órás szárításnak vetik alá, mert az ottani páradús, ködös levegőben hónapok alatt se szikkadna ki rendesen.

A mesterséges eljárásnak az az előnye is megvan, hogy az anyag m³-kénti súlyát 450 kg-ra szorítja le, a vasúti kocsit tehát jobban kihasználható.

Az üzem minden törekvése termelési költségek csökkentésére és a munkáslétszám apasztására irányul.

Utóbbival azonban arányosan emelkednek a szociális terhek is (munkanélküli segély!) amelyek az óriási adókkal egyetemben — mint említettük — a gazdaság minden ágában az egészséges fejlődés legveszedelmesebb kerékkötői.

Szállító berendezések.

A közelítés télen különleges szán-vontatással („strotzen“) történik. A leghosszabb rönkök vastagabb végét ráerősítik a szánra, a földön csúszó vékonyabb végekhez erősítik kapcsok segítségével egymás után a 4—6 darab rönkből álló további 25—30 csoportot úgy, hogy egy ember egy lóval egyszerre 10—15 m³ rönköt hoz le. Nagy gyakorlatot, gondosan karbantartott utat és elsősorban havat, illetve

állandó, tartós fagyot igényel; nálunk tehát az utóbbiak hiányában meg sem lehet kísérlni.

A „*Brüder Haaslacher & Comp.*“ által épített kötélcsúsztató legnagyobb feszítávolsága 855 m, sodronykötélpályájuké pedig 1648 m, ami európai rekordot jelent.

De engem legjobban az utóbbi berendezés fagáz-meghajtású hathengeres motorja érdekelt.

A régi benzinmotor átszerelése és a generátor beállítása 12.000 Schilling berendezést igényelt.

Ezzel szemben a benzinmotor fogyasztása napi 120 kg benzin volt, a mostanié pedig egy és egynegyed ürm. fenyő tűzifa, melynek tényleges értéke — azon az Isten háta mögötti helyen — jóformán a nullával egyenlő.

Az üzem napi 100—120 m³ munkatelejsítménye mellett az átalakítás költségei egy év alatt amortizálódtak!

*

A hatalmas és gazdag **Deutscher Forstverein** közgyűlése évek hosszú sora óta nagy eseménye az erdészeti társadalomnak. Nemcsak a német szakköröké, hanem valóban internacionális értelemben is.

Nem is lehet csodálkozni rajta.

Ilyenkor adnak találkozt egymásnak az erdészeti tudományok és a gyakorlati gazdaság legkiválóbb reprezentánsai és a tárgyalási anyag időszerűsége, a legszélesebb körű közvetlen eszmecsere nyíló alkalom érthetően egyaránt nagy vonzóerőt jelentenek.

Igy volt ez az idén *Stettinben* a Forstverein 34. közgyűlésén is (aug. 17—22.), amelynek ezernél több résztvevője volt. Köztük igen tekintélyes számban külföldiek, egész Európából, de Amerikából és Japánból is.

Az egyesület elnöke *dr. v. Keudell* nagybirtokos, aki jelenleg mint *Generalforstmeister* — államtitkár egyben a német erdészet adminisztratív vezetője is.

Az ő szíves meghívása alapján vettek részt a gyűlésen a földművelési kormányunk képviselőjében *Molcsány Gábor* min. tanácsos és *Pászthory Ödön* m. kir. főerdőtanácsos urak.

A magyar delegációt hangsúlyozott előzékenységgel

fogadták, ami a vendégüllátáson felül számos jóleső figyelmességben is megnyilvánult.

Az állandó kísérelőnkül beosztott két úr: Oberforstmeister Dr. K. Müller és Forstassessor Graf d'Hausonville leköte-

Generalforstmeister Dr. v. Keudell, államtitkár, a Deutscher Forstvereine elnöke és Molcsány Gábor miniszteri tanácsos
(Pászthory Ö. felv.)

lező készséggel álltak mindenben rendelkezésünkre és legmelegebb köszönetünk illeti őket.

A gyűlés méreteiben, rendezésében, fényes külsőségeiben és nagyszúlyú tárgysorozatával egyaránt ragyogó teljesítmény volt.

Az ünnepélyes megnyitóra — amelyen díszruhában

jelentek meg a haderő és a katonailag megszervezett összes polgári alakulatok képviselői — maga *Göring* miniszterelnök is eljött, aki mint *Reichsforstmeister* ma a német erdőgazdaság legfőbb irányítója.

Klasszikus felépítésű beszédében az erdőnek, mint a nemzeti javak legértékesebbjének jelentőségét fejtegette és egyben bejelentette, hogy a tartamosság és többtermelés fokozott védelmének jegyében a német kormány rövidesen egy teljesen modern erdőtörvényt léptet életbe, amelynek hatálya a Birodalom valamennyi erdőbirtokára kiterjed, területi nagyság és tulajdonjogi megoszlásra való tekintet nélkül.

*

„*Deutscher Wald, deutsches Holz*“ nevét viselte az a nagyszabású erdészeti kiállítás, amelyet ugyancsak *Göring* miniszterelnök nyitott meg személyesen.

Nem akarok hosszabban időzni ennél a pontnál, mert itthon is láttunk már néhány hasonló bemutatót, amelyek ötletességben, csinoságban, művészi elrendezésben semmivel sem maradtak el a stettinétől, csak persze anyagunk bősége nem mérkőzhetett a németekével.

Ami a figyelmemet legjobban megragadta, az a fa felhasználási lehetőségeinek ügyes propagandája volt, főleg a legújabb vívmányok ismertetése által.

Itt láttam a fa kémiai-technológiai feldolgozásának számos egyéb terméke mellett először a bükkfából készített mesterséges gyapotot, a „*Vistra*“-t, amelyet a kormány rendelete szerint ezentul 30%-nyi mennyiségben kell a természetes nyersanyaggal keverni.

A faimpregnálás új eljárásaiból egész sorozatot mutattak be és az impregnált fából készült útburkolatnak is több modelljét láttam, továbbá kiváló teljesítőképességű fafűtéses kályhákat és magas hatásfokú fagázmotorokat!

De nem kevésbé volt érdekes az állami erdőgazdaság által kiállított munkás- és erdészlakás modellje, pontosan illesztett gerendafallal és impregnált tetőszerkezettel, igen csinos kivitelben.

És persze fürdőszobával még a munkáslakásban is...

A fajok nemesítése.

Egyik kiemelkedő pontja volt az előadások tárgysorozatának. És olyan szakemberek foglalkoztak a kérdéssel, akiknek a neve a szaklapok hasábjairól világszerte ismeretes.

Huesfeld a mezőgazdasági kutatások eredményeinek az erdőgazdaság terén való felhasználásáról beszélt. Még pedig meglepő tárgyilagossággal. Felhívta a figyelmet a lényegbeli különbségekre (tenyészeti idő, élettani folyamatok stb.), valamint az elhamarkodott következtetésekből származó veszedelmekre.

v. *Wettstein* az erdei fákkal végzett kísérleteket ismertette, amelyek során mesterséges beporzás által igyekeztek bizonyos alaktani és fiziológiai sajátságokat átörökíteni. Az okszerű fajnemesítésnek t. i. ez az egyetlen járható útja és ezért jelent különös nehézséget az idegen (tehát ismeretlen eredetű) beporzás által megtermékenyülő fákból álló erdőben.

A fenyő- és nyárféléknél azonban — természetesen csak egyes kísérleti területek kisebb keretei között — már eddig is pozitív eredményeket értek el.

Sikerrel bíztat az ilyen tudatos kiválasztással történő nemesítés elsősorban olyan fajoknál, amelyek dugványról is szaporíthatók. Ahol tehát a szülők által mesterséges beporzás útján átörökített tulajdonságokat a további generációkba dugványok viszik át.

W. Schmidt a nagy földrajzi elterjedéssel bíró fajoknál — elsősorban az erdei fenyőnél — múlhatatlanul szükségesnek mutakozó *klimatikus változatok* szerint való elkülönítésnek a lehetőségeit tárgyalta.

A gyakorlatban még mindig igen gyakran összetévesztik a pusztán *külső körülmények* (szél, hőnyomás, rovarkár stb.) hatása alatt kifejlődött alakbeli képet (*phenotípus*) az élettani sajátságok folyamányaként jelentkező formával (*genotípus*). Pedig csak az utóbbi öröklődik; egy állomány morfológiai vizsgálatánál ezt sohasem szabad figyelmen kívül hagyni.

A genotipikus jellegek felismerése nem könnyű feladat és a legtöbb esetben csak az utódoknál állapítható meg, t. i. hogy valóban öröklődtek-e, vagy sem.

Ezért egyre nagyobb fontosságot nyernek a vetési kísérletek és a csiráztatással kapcsolatos élettani vizsgálatok. Ezekkel kapcsolatosan az illusztris előadó nagyszerű vetítettképeket mutatott be, amelyek az egyes klimatikus változatoknál tisztán felismerhető jellegbeli különbségeket tárnak elénk.

*

Prof. Krauss.

A legérdekesebb emberek egyike, akivel valaha találkoztam.

A háború előtt az erdőrendezőségnél szolgált. A harc-térről súlyos lábsebbel került haza s akkor a kísérletüghöz osztották be.

Ma a német talajtani kutatás egyik legkiválóbb képviselője, akinek a szavára a külföld is azonnal felfigyel.

Nagyszerű előadó és elsőrendű pedagógus.

Amikor a dobogóra lép, az arcokon feszült várakozás jelenik meg, mert mindenki tudja, hogy tőle csak tanulni lehet.

Még vitázó készséget is, mert mindig annyi bátor őszinteséggel, kedves humorral veszi fel az eldobott keztyűt, hogy az ellenfelét is -- ha ugyan komolyan akad ilyen -- azonnal leszereli.

És az erdőben is mennyire körültekintő, alapos, egyszerű és szerény! A gyakorlati erdészek ezért becsülik nagyra és kérik ki lépten-nyomon a tanácsát, aminek mindig készséges örömmel tesz eleget.

Tanítványai rajonganak érte és Germánia büszke rá.

*

Az egyenruha.

Nem lehet letagadni, egészen más kép volt a sokszáz ember egyforma zöld erdészruhában, mint a civil viseletnek az a tarka-barkasága, ami nálunk egy erdészgyűlésen látható.

Még Klagenfurtban is, szinte feszélyezett a magam sötét saccoja az ünnepélyes megnyitáson, mert bizony ott is erdészgúnyát hordott mindenki. Nem olyan gonddal

tervezettet és rangjelzéssel ellátottat, mint az uniformisok hazájában, de a zöldhajtókás kávébarna öltönynek vagy a szürke és zöld vadászkabátnak mégiscsak megvolt a kellő hangsúlya a városban mindenütt és határozottan fokozta azt a tiszteletet, ami az erdészetnek szomszédéknál is kijár.

Pedig a szak keretein belül a németeknél jóval hívősebb az egyéni érintkezés, mint nálunk.

Közös asztalról a bankettnál szó sincs. Igaz, hogy túl sokan is lennének hozzá. De még az osztrák kartársak is csak egy-egy vidék szerint csoportosultak és azontúl nem igen barátkoztak egymással.

Kifelé azonban nagyszerűen reprezentálták a németek is, az osztrákok is a „zöld státus“ egységét!

Mi pedig olyan kis család vagyunk, hogy nagyobbrészt név szerint ismerjük egymást és igen büszkék is vagyunk a selmeci tradíciókra — amelyeknek, ha néha bántjuk is egymást, bizony mondom, még sincs párja a világon — és azután, ha egyszer egy évben összekerülünk az országnak valamilyik sarkában, még egy kis külsőségre sem telik!

Holott a magyar erdészeti patinás multja és közgazdasági fontossága, állítom, meg is kívánná a megkülönböztetést jelentő formaruhát.

Nem lenne ez semmiképen a Nyugat majmolása. Csak okos célszerűség.

Ha a német államhatalom azért követeli meg szolgálatban — még a magánerdőgazdaságok személyzetétől is! — az egyenruha viselését, mert ezzel is növeli ennek a hivatásnak a tiszteletét, akkor nekünk sem kellene szégyenkeznünk miatta!

Jakobshagen.

De éppen úgy állhatna itt bármelyik másik állami erdőhivatal neve.

Csak a cím lenne más, a tartalom ugyanaz. Két szóval: mintaszerű kezelés, határtalan szakszeretet.

Ha odakint valamilyen szervezést nagyon meg akarnak dícsérni, azt mondják róla, hogy „rendes, mint egy porosz erdőgondnokság.“

Hát rendben is volt minden. A térképpel ellátott tájékoztató, az utak, jelzőtáblák és a magyarázatok is.

Igaz, hogy a látogatók érdeklődése körül se volt hiba. Nem voltak „felderítők“ és „utóvédek“, fölényesek és kajánkodók. Csak lelkes erdészemberek, akik boldogok voltak, hogy eljöhetnek és akiknek öröm volt mindent megmutatni.

A hivatali felsőbbséget Oberlandforstmeister *Gernlein* képviselte, aki derűs frissességében eleven cáfolata a saját 62 évének. Azt mondják: azért, mert mindig a fiatalság pártját fogta.

A bejárás útvonalának néhány pontján egy-egy zöldgalyakból font „szószék“ állott; a gondnok itt adta meg a kellő szóbeli felvilágosításokat és innen hangzottak el az észrevételek is.

És a tárgyilagos kritikáért senkinek sem jutott eszébe megsértődni.

A három nagynevű professzor: *Vanselow*, *Rubner* és *Krauss* után a kis gyakornokot is ugyanolyan komoly figyelemmel hallgatták. Mert a természet erőinek kutatásánál minden megfigyelés értékes.

A „földugarak“ tanának jelenlevő képviselőjét (az egyik legnagyobb német gépgyár tulajdonosa!) se mosolyogta le senki, amikor varázsvesszőjével a terepet járta. Ennek az új tudománynak most van a napja felkelőben — és Hamlet óta már nem egy misztikum lett reális, hasznot-hajtó valóság.

A tudomány és gyakorlat irigylésreméltó szép összefogását láttam ezen a napon.

És még valamit.

Hogy eredményes munkát csak egyéni ambíció produkálhat.

Ezért van, hogy a német államerdészeti keretében az erdőgondnoki állás is végső fokozatot jelent a ranglétrán.

Az üzemi gyakorlatban különösen beváló tiszteket nem helyezik át 5—6 évenként egyik állomáshelyről a másikra; az ilyenek gyakran egész szolgálatukat egyetlen erdőgondnokságban töltik el.

A felsőbb rangfokozatok helyett korpótlék formájában

anyagi kártérítésben részesülnek és boldogan szentelik életüket a kezükre bízott gazdaság belterjességének emelésére.

A legszebb cél érdekében!

Még egyszer a légtömlős kerekű szekér.

A „Wiener Allgemeine Forst- und Jagdzeitung“-ban megjelent közlemények alapján t. i. már ismételten írtam róla a „Külföldi lapszemlé“-ben.

Klagenfurtban láttam az első ilyen szekeret *in natura*. Vagy 10 köbméter rönkö volt rajta és a lovak megerőltetés nélkül húzták — igaz, hogy köves úton.

Szép, szép, — mondtam magamban, — de például homokon?

Hohenlühbichowban aztán eloszlottak a kétségeim. Ott 20 ember is ült egy-egy szekéren (tessék a 2. sz. képet megnézni!) és az eléjük fogott két ló bámulatos könnyűséggel trappolt dombnak fel, dombnak le, bokáig érő, laza homokban.

Ma már a könnyű vadáskocsikat is ilyen kerekekkel szerelik fel, mert ez a megoldás az igaerő számára lényeges könnyítést jelent, nagyobb a szekér teljesítőképessége és a kerekeknek a talajt tömörítő hatása következtében az utat sem rongálja. Sőt homokon és agyagon állandóan javítja.

Nem lenne érdemes itthon is megpróbálkozni vele?

A vadászat.

Mert erről is szó volt. Mint ahogy várni is lehetett, tekintettel arra, hogy a vadászat érdekei elválaszthatatlannak az erdő létfeltételeitől.

És nem erdész beszélt az általános érdeklődést keltő kényes témáról, hanem Oberstjägermeister *Scherping* személyében a birodalmi földművelésügyi minisztérium külön vadászati osztályának egyik magasrangú gyakorlati-vadász tisztviselője.

Szeretném előadását teljes egészében közreadni, hogy egyszer nálunk is lássák az illetékes körök, milyen is közelről az a német példa, amelyre olyan gyakran hivatkoznak.

A német erdészeti már régen beismerte, hogy az egyetlen fenyegető állományok erőszakolásával (pusztán pénzügyi elgondolások alapján!) súlyosan vétkezett a természet és közvetve az erdőgazdaság érdekei ellen.

Ma minden törekvése odairányul, hogy az elegyes lomb-erdőket visszahelyezze régi jogaikba és ezáltal biztosítsa az egyetlen lehetőséget a kipusztulásra ítélt szarvas- és őz-állomány további fenntartásához.

A vadászati szakkörök pedig a legnagyobb megértéssel támogatják ezt a mozgalmat, aminek éppen *Scherping* előadása is ékesen szóló bizonyítéka.

A féltett rőt vad számára természetes élelmet nyújtó szántók és legelők létesítését követeli és az erdők normális állapotának helyreállításáig a vadállomány erélyes *apasztását!*

A készülő új német erdőtörvény ezt a kérdést is intézményesen fogja szabályozni és előreláthatólag teljes harmóniát teremt az erdő- és vadgazdaság között.

Azon az alapon, hogy „*egészséges vadállomány csak egészséges erdőben tenyészhetik.*“

Akinek pedig mégis hihetetlen lenne, hogy Németországban ilyen értelemben gondolják a vadgazdaság szabályozását, olvassa el Oberstjägermeister *Scherping*nek alábbi szószerint ideiktatott zárószavait.

„Meine Herren! Nicht ein Forstmann, sondern ein Jäger hat zu Ihnen gesprochen.

Aber immer habe ich mich auf den Standpunkt gestellt, und ihn seit langem auch in der Öffentlichkeit vertreten, dass der Jäger, der nur jagdlich denkt, dessen Tun und Lassen allein von der jagdlichen Passion beherrscht ist, der schlimmste Feind unseres Wildes ist!

Wer heute in einem Lande, das in hoher Kultur steht, hegen und jagen will, der muss auch die Grundlagen der Land- und Forstwirtschaft kennen und verstehen lernen.

*Nur dann wird es ihm möglich sein, immer das rechte Mass für die Höhe seines Wildstandes zu finden und dafür zu sorgen, dass die Spannung zwischen der Landeskultur und der Haltung des Wildes nicht unerträglich wird!**

Sapienti sat!

Hohenlubbichow.

Ügy emlékszem vissza rá, mint egy szép mesére.

Igaz, hogy dr. v. Keudell erdőgazdaságát már kritikus honfitársai is megtisztelték a „meseország“ jelzővel.

Akit egy szinte merész erdőművelési reform teljes sikerű keresztülvitelének a részletes adatai érdekelnek, az feltétlenül olvassa el a birtokos kis ismertetését az általa alkalmazott eljárásról, amely „34 Jahre Hohenlubbichower Waldwirtschaft“ címen a Neumann-cég kiadásában jelent meg. (Neudamm.)

Miről is van ebben szó?

A birtokost kétségbeejti, hogy a német erdészeti csökkenősen irtja az elegyes lombállományokat és az állítólagos pénzügyi előnyökért „fenyősivatagot“ (*Nadelholzsteppe*) teremt mindenütt, ami nemcsak a jövedelmezőség rohamos apadását vonja maga után, hanem a természet megcsúfolását is jelenti.

Elhatározza, hogy szemberofdul az elegyetlen erdei-fenyőállományok doktrínájával és mennyiségben, valamint minőségben egyre csökkenő fatermést adó erdőgazdaságát

* Uraim! Vadászember szolt most Önökhöz, nem erdész.

De én mindig azt vallottam és a nyilvánosság előtt régóta azt az álláspontot képviselem, hogy az a vadász, akinek gondolkodása nem terjed túl a vadászaton, akit minden cselekedetében egyedül a vadászat szenvedélye vezérel, a vad legnagyobb ellensége!

Ha valaki ma egy magas kulturájú országban vadat nevelni és vadászni akar, annak meg kell ismernie és meg kell tanulnia a mező- és erdőgazdaság alapelveit is.

Mert csak így tudja megítélni, mi legyen vadállományának a létszáma, hogy a megművelt föld elviselhetetlenül ne szenvedjen a vadgazdaság miatt.“

visszavezeti abba a természetes állapotba — a lomb- és tűlevelű fák elegyébe, — amely egy-egy véletlenül megmaradt erdőfolt tanúsága szerint, ősidőkben azon a vidéken is uralkodó volt.

A feladat nem könnyű. Az Odera jobbpartján fekvő terület talaja nagyobb rész tápanyagban nem éppen szegény homok, de a folyó felszálló párái elterelik a tenger felől jövő esőfelhőket és az átlagos évi csapadékmennyiség alig éri el a 480—500 mm-t; kelet felől pedig akadálytalanul süvít végig a szél a tarvágásokon és aljnövényzet nélküli állományokon.

Ráadásul pedig a kereskedelem útján beszerzett vetőmag is megbízhatatlan és nem egyszer más fafajt (kocsányos tölgy helyett kocsánytalant) vagy idegen klímaváltozatot (majnamelléki erdeifenyőt) csempész be a felújításokba.

Nem restelli, hogy a természettel szorosabb nexusban álló nép egyszerű fia, saját kocsisa, ad neki jótanácsokat a „forradalmi“ próbálkozásnál. 1908-ban kísérik meg először a talaj teljes felszántását az erdősítés előtt (*Vollumbruch*) és a jelentkező jó eredmények rövidesen az erdőművelés egyik tengelyévé teszik ezt az eljárást.

Ma az újonnan beerdősítendő területeken kivétel nélkül teljes szántással dolgoznak, sőt az idősebb, kiritkított állományok alatt is ezt az eljárást alkalmazzák. Ezekben a felszántás természetesen foltonként történik és persze csak ott, ahol nincsen természetes újulat. A felszántást megelőzi nyáron a gyeptakaró lehántása.

A szükséges igaerőt legnagyobb rész a mezőgazdasági üzem bocsátja az erdészeti rendelkezésére.

A felszántott területen ősszel vetik el a magot egymástól egy-egy méter távolságra fekvő sorokba, amelyek közeit tavasszal lombfacsemetékkal (esetleg luc- és douglasfenyővel) ültetik be.

A megtelepített fiatalos természetesen továbbra is gondos ápolásban részesül: amíg a záródás engedi a sorok közök talaját ekekapával lazítják és a csemeteközöket is megkapálják.

Érthető az elmondottak alapján, hogy a záródás igen hamar bekövetkezik, amivel kapcsolatban azonnal kezdetét veszi a tisztítás, illetőleg a gyérités rendszeres munkája.

Ez kezdettől fogva az *egyénekenkénti kiválogatás* követelményei szerint történik és a legszebb törzsek (*Zukunftsstämme*) előnyben részesítésével, amelyeket olajfesték gyűrűvel jelölnek meg.

Ma a hajdani szőrványos lombfa-előfordulással szemben, a terület 18 százalékán nemes fajú lombállományok

Hohenlühbichow. A házigazda lóháton kíséri a vendégeit. A háttérben levő idős erdei fenyőállomány „Vollumbruch“-útján a felújításra előkészítve. (Pászthory Ö. felv.)

(tölgy, bükk, kanadai nyár, éger, kóris, juhar, nyír) díszlenek.

Az erdő egészségi állapota, a faanyag minősége óriási mértékben javult — és vele együtt a fatermés is jelentősen, évi és hektáronkénti 4—8 köbméterre növekedett.

Az egész gazdaság ma az *észszerű változatosság* legszebb képét mutatja, amely az északporoszországi elegyetlen

erdeifenyvesek kétségbeejtő egyhangúságával szemben valóban léleküdtető látvány.

A lombfa — a neki megfelelő talajon — maga is kifogástalan törzset fejleszt; az erdő egész területén pedig áldásosan tölti be az elegyítéssel kapcsolatosan talajvédő biológiai fontos szerepét és az erdeifenyőt maximális mennyiségi és minőségi teljesítőképességre sarkalja.

Az üzemmód ma már tisztára „törzsgazdálkodás“ (*Stammwirtschaft*), ami a szálaláson is túlmenő, szinte kertészkedő fáradságos munkát jelent a *fakészet pontos feltára és állandó ellenőrzése* alapján.

Senki sem állítja, hogy ez a módja a gazdálkodásnak bárhol, bármilyen körülmények között sikerrel űzhető. Kétségtelen, hogy bizonyos meghatározott termőhelyi és gazdasági előfeltételek szükségesek hozzá (szántható talaj, stb.)

De ezeken túlmenően is még valami.

Törhetetlen akarat és a Természet nagy könyvében való áldozatos elmélyülés.

Az „erdei gyáripár“ sivár világából Hohenlubbichow mutatja a kivezető utat. Zarándokhely, amelyet a világ minden tájáról seregestől keresnek fel az erdészek, éppen úgy, mint Bärenthorent, szellemben rokonát.

És aki egyszer bejárta ezt a „mesevilágot“, és hallgatta a szíves házigazda minden részletre kiterjedő fejtegetéseit, az nemesak az *erdészet és mezőgazdaság harmonikus együttműködéséről* visz magával felejthetetlen emléket, hanem egy keménykötésű talpig férfiről is, aki egyéniségének varázsával az első pillanattól kezdve rabjává teszi vendégét.

Ma az államhatalom messzemenő céljait szolgálja szak tudásával és törhetetlen energiájával.

De szabad perceiben sajátkezüleg végzi a jelöléseket a gyérités alá kerülő állományokban és vasárnap délelőtt a kis templomban maga orgonál faluja népének.

Amelyhez az ősi rög megbecsülésében eltéphetetlen szálak fűzik.

Politika? Hát erről nehéz mindent nyíltan megírni.

Merthiszen még *Molcsány* miniszteri tanácsos úr is háromszor átfésülte a véleményünk szerint amúgy is politikamentes beszédét, mielőtt elmondta volna azon az ünnepi vacsorán, amelyet dr. *v. Kádell* államtitkár, — mint a *Deutscher Forstverein* elnöke — adott a külföldi résztvevők tiszteletére...

És hogy ennek a beszédnek, mégis a többiekét m... túlszárnyaló sikere volt, azt annak az őszinte melegségű gazdakell tulajdonítani, ami a politika mellőzésével is... benne. Meg annak a kitüntető szívélyességnek, amelyben még magyar delegációt a hivatalos fórumok fogad... kérdés, hogy

Azok tudnak mindent rólunk. De a szélesebb... azat? és ben eléggé feltűnő a tájékozatlanság.

És ezért legalább egy tucatszor rajzoltuk le ország... régi és mostani határait és írtunk fel statisztikai adatokat noteszbe, másorra, étlap hátára.

Talán nem hiába.

*

Hogy mindezekben részem lehetett, hálásan köszönöm még egyszer az Országos Erdészeti Egyesület elnökségének és a m. kir. földművelésügyi minisztérium illetékes urainak.

Mihályi Zoltán dr.

*

Forstliche Tagungen in Österreich und Deutschland. Von Dr. Z. Mihályi.

Verfasser nahm in Vertretung des ungarischen Landesforstvereins an der Wanderversammlung des Österreichischen Reichsforstvereins in Klagenfurt bzw. des Deutschen Forstvereins in Stettin teil und berichtet ausführlich über seine Erfahrungen, wobei besonders die die ungarischen Fachkreise interessierenden Einzelheiten hervorgehoben werden.

Viel Anerkennung wird in erster Linie den bedeutungsvollen und sehr lehrreichen Vorträgen gezollt, denen als geeignetem Weg der forstlichen Weiterbildung ernste Beachtung zukommt. Erwähnt seien in erster Linie die Referate: *J. Hasslacher* („Die gegenwärtige Lage der österreichischen Holzwirtschaft“), *M. Mayr* („Naturschutz und Forstwirtschaft“), *Aichinger* („Die Abgrenzung der natürlichen Waldgesellschaften und ihre Kartierung“) in Klagenfurt, weiters, *W. Schmidt* („Neue Wege der

Baumrassenforschung“), *Krauss* („Aufgaben der Standortskunde“) und *Scherping* („Massnahmen zur Verbesserung der Wildäsung im Walde“) in Stettin, von denen letzteres für die jagdlichen Kreise Ungarns besonders interessant ist.

Die Ausstellung „Deutscher Wald, deutsches Holz“ in Stettin bot reichlichstes Material in musterhafter Anordnung; die Lehrwanderungen schöne Waldbilder im Rahmen gastfreundlicher Aufnahme. Hohenlübichow der Besitz des Herrn Generalgeisster-Staatssekretärs Dr. v. *Keudell* ist heute ein Wallfahrtsort der Forstleute aller Weltteile und verdient in seiner (Stamm)kenntnis und forstästhetischen Einstellung wirklich die Bezeichnung „Märchenland“.

lellára *

Senki s de sylviculteurs en Autriche et en Allemagne,
bárh-Dr Z. *Mihályi*.

L'Auteur a représenté la Société Forestière de Hongrie aux réunions organisées pendant l'été dernier à Klagenfurt par l'Österreichischer Reichsforstverein et à Stettin par le Deutscher Reichsforstverein. Il rend compte maintenant des choses vues et entendues en insistant plus spécialement sur celles qui intéressent la sylviculture hongroise. Il fait l'éloge des conférences substantielles et instructives (de MM. *Hasslacher*, *Mayr*, *Aichinger* à Klagenfurt, de MM. *W. Schmidt*, *Krauss*, *Scherping*, etc. à Stettin), de l'exposition forestière qui avait lieu à Stettin, de l'organisation excellente des excursions, et des forêts-modèles (à Hohenlübichow) du Dr *von Keudell* — maître général des forêts — donnant un exemple courageux du retour à la nature qui s'est révélé, par dessus le marché, financièrement avantageux.

*

Forestry meetings in Austria and Germany. By Dr. Z. *Mihályi*.

The author took part as representative of the Hungarian National Society of Forestry, at the Klagenfurt meeting of the „Oesterreichischer Reichsforstverein“ and the Stettin meeting of the „Deutscher Forstverein“ and now furnishes a detailed report of his impressions, stressing mainly those which are of interest to Hungary.

He writes with great appreciation of the instructive reports of *Hasslacher*, *Mayr*, *Aichinger*, in Klagenfurt, and *W. Schmidt*, *Krauss*, *Scherping* in Stettin etc.; of the forestry exhibition in Stettin, of the perfect arrangement of the excursions, and especially of the forest properties of Dr. v. *Keudell* in Hohenlübichow which is a courageous, and even financially successful, experiment of return to nature, worthy of emulation.